

DOCTOR HONORIS CAUSA

Uniwersytetu
Jana Kochanowskiego w Kielcach

prof. zw. dr hab.
Tomasz Schramm

DOCTOR
HONORIS
CAUSA

Uniwersytetu
Jana Kochanowskiego w Kielcach

SENAT UNIWERSYTETU
Jana Kochanowskiego w Kielcach

na wniosek

RADY WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO

Uchwałą z 26 listopada 2015 roku

nadał tytuł

DOKTORA HONORIS CAUSA
prof. zw. dr. hab. Tomaszowi Schrammowi

Wybitnemu historykowi XIX i XX wieku,
popularyzatorowi wiedzy historycznej,
propagatorowi kultury i nauki francuskiej w Polsce

Kielce, 17 marca 2016 roku

PROMOTOR

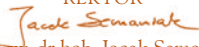

prof. zw. dr. hab. Marek Przeniosło

DZIEKAN

dr. hab. Janusz Detka, prof. UJK

REKTOR

prof. zw. dr. hab. Jacek Semaniak

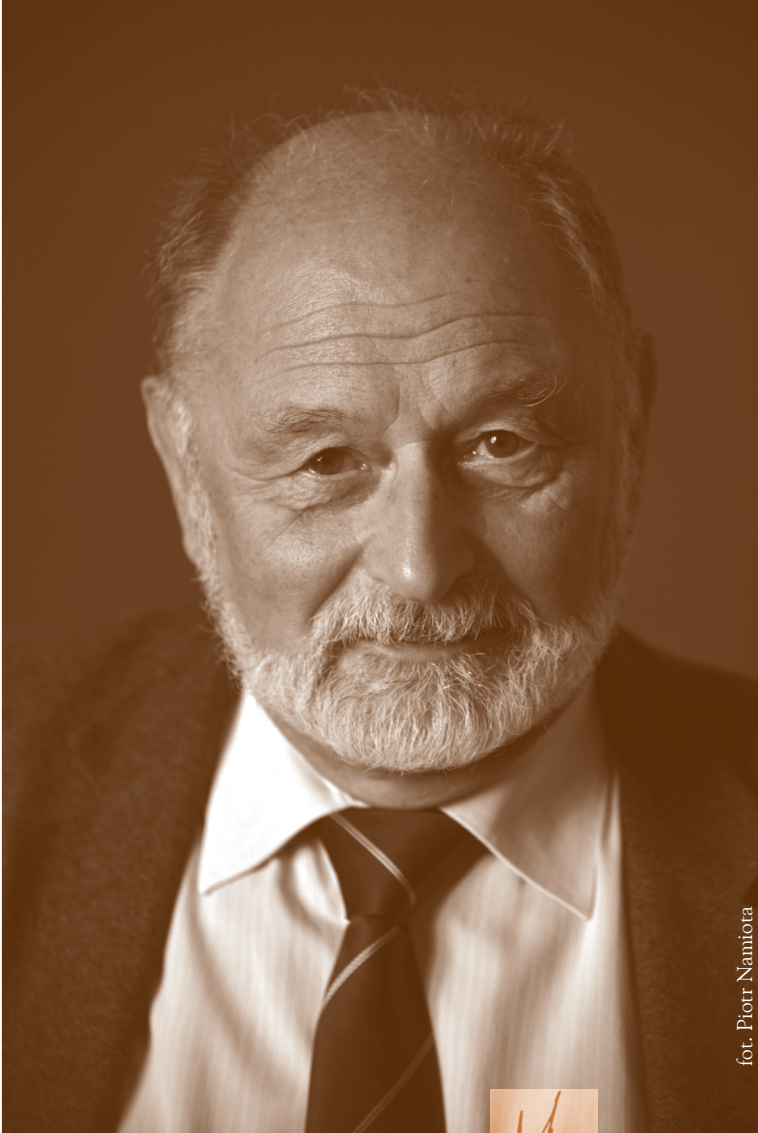

foto. Piotr Namiota

Laudacja

z okazji nadania prof. zw. dr. hab. Tomaszowi Schrammowi tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Magnificencje, Prześwietny Senacie,
Czcigodny Panie Profesorze, Szanowni Państwo,

bierzemy dzisiaj udział w wyjątkowym wydarzeniu, bo niewątpliwie dla każdego uniwersytetu wyjątkowe są uroczystości nadania wybitnej osobistości tytułu doktora honorowego. W historii naszej Uczelni taką godność spośród historyków otrzymali dotychczas tylko trzech profesorowie: Henryk Samsonowicz, Wojciech Wrześniński i Stanisław Bylina. Dzisiaj do tego grona dołączy Pan Profesor Tomasz Schramm z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Szanowni Państwo, obowiązkiem laudatora jest przybliżenie sylwetki Doktora Honorowego. Z zadania tego wywiązę się w sposób może nieco nietypowy. Moje wystąpienie nie będzie wywodem, w którym w sposób systematyczny prześlę kolejne etapy życia Pana Profesora, ale rodzajem specyficznej opowieści o tych obszarach i wydarzeniach, które dla Czcigodnego Doktora są szczególnie charakterystyczne i które miały decydujący wpływ na kształtowanie Jego sylwetki. Wśród poruszonych wątków znajdą się pogłębione refleksje na temat ścieżki naukowej, jednak barwny i bogaty życiorys Tomasza Schramma zobowiązu-

je laudatora do szerszego przedstawienia także innych obszarów Jego aktywności.

W ramach laudacji zarysuję cztery wątki tematyczne, każdy z nich przybliży nam postać Dostojnego Doktora, pozwoli dowiedzieć się, jakie czynniki i wydarzenia wpływały na Jego życie. Przedstawię dom rodzinny; drogę naukową i drogę zawodową; udział w pracach ciał przedstawicielskich środowiska naukowego, aktywność społeczną; pasje i zainteresowania.

Dom rodzinny

Pierwszym z obrazów, jaki chciałbym zarysować, jest dom rodzinny. Jakie są korzenie Tomasza Schramma, kim byli Jego dziadkowie i rodzice? W przypadku Pana Profesora ten wątek wydaje się wyjątkowo ważny i mający znaczący wpływ na dorosłe życie Doktora Honorowego.

Rodzina Schrammów od pokoleń jest silnie związana ze środowiskiem naukowym. Pradziadek Tomasza, Julian Schramm, był chemikiem, profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Katedrę otrzymał w 1891 roku, pełnił między innymi funkcję dziekana wydziału. Z kolei dziadek Tomasza (syn Juliana) – Wiktor, zajmował się ekonomią rolnictwa. Był profesorem Uniwersytetu Poznańskiego, w 1922 roku otrzymał katedrę, sprawował między innymi funkcję dziekana i prodziekana. Po II wojnie światowej ponownie podjął pracę na Uniwersytecie Poznańskim, w roku akademickim 1946/1947 był prorektorem tej uczelni. W 1949 roku bezpodstawnie go zatrzymano i kilka miesięcy przebywał w areszcie. W 1957 roku został zrehabilitowany. Również ojciec Tomasza (syn Wiktora) – Ryszard, był profesorem Uniwersyte-

tu Poznańskiego, zajmował się biochemią, na uczelni macierzystej był twórcą tego kierunku. Wśród funkcji, jakie pełnił, trzeba wspomnieć chociażby o kierowaniu Wydziałem Biologii i Nauk o Ziemi w drugiej połowie lat sześćdziesiątych. Matka Tomasza Schramma – Halina, lekarz psychiatra, także była nauczycielem akademickim, habilitowała się, pracując w Akademii Medycznej w Poznaniu. Aby obraz był pełny, trzeba jeszcze wspomnieć, że Halina Schramm była córką profesora Jana Rutkowskiego, współtwórcy (wraz z Franciszkiem Bujakiem) polskiej szkoły historii gospodarczej, współzałożyciela w 1931 roku ukazujących się do dnia dzisiejszego „Roczników Dziejów Społecznych i Gospodarczych”.

Droga naukowa i droga zawodowa

Pierwszy tekst naukowy Tomasz Schramm opublikował w wieku 25 lat, był to artykuł zamieszczony w prestiżowym periodyku „Dzieje Najnowsze”. Publikacja dotyczyła stanowiska Francji w kryzysie 1914 roku. Patrząc na ten artykuł dziś, z perspektywy ponad 40 lat, nie sposób nie zauważyć, że zawarte w nim dwa przewodnie wątki tematyczne, to znaczy historia Wielkiej Wojny i dzieje Francji, stały się dla Tomasza Schramma wyjątkowo ważne w Jego dalszym rozwoju naukowym. Nie ulega wątpliwości, że zagadnienia podjęte na początku drogi naukowej wytyczyły główne kierunki zainteresowań badawczych Doktora Honorowego w kolejnych latach. Poszerzał się oczywiście zakres chronologiczny i tematyczny rozważań, na przykład w przypadku historii Francji w pewnym momencie priorytetowa stała się problematyka dotycząca okresu międzywojennego, pojawiały się też zainteresowania zupełnie nowe.

Zakres chronologiczny dociekań zawartych w publikacjach Profesora Tomasza Schramma rozciąga się od XVIII wieku po lata niemal współczesne. Poza historią powszechną, nieograniczającą się zresztą tylko do historii Francji, bo w wielu tekstach dotycząca dziejów całej Europy, dorobek wzbogaciły także teksty zawierające wątki czysto polskie.

Analizując listę dokonań naukowych Doktora Honorowego, zwrócę uwagę na kilka Jego najważniejszych prac. Niewątpliwie wśród nich należy wymienić monografie: *Historycy francuscy o genezie Wielkiej Wojny*, wydaną w Poznaniu w 1984 roku, oraz *Francuskie misje wojskowe w państwach Europy Środkowej 1919–1938*, opublikowaną w Poznaniu w 1987 roku. Oba dzieła powstały po przeprowadzeniu dogłębnej kwerendy źródłowej, oba też wprowadziły do obiegu naukowego ustalenia bardzo słabo obecne w historiografii. Podjęte wątki zostały zrealizowane przez historyka Polaka; nie ma wątpliwości, że ze względu na złożoność badanych zagadnień stanowiłyby one bardzo duże wyzwanie również dla badacza, który byłby Francuzem. Faktycznie zresztą, ze względu na zainteresowania badawcze, ale i częste wyjazdy naukowe do Francji, Tomasz Schramm bardzo silnie związał się z tym krajem i z jego środowiskiem naukowym.

Historycy doskonale wiedzą o trudnościach, przed jakimi staje badacz realizujący tematy z zakresu historii powszechnej, nie trzeba wyjaśniać potrzeby włożenia dodatkowego wysiłku w przygotowanie prac dotyczących dziejów pozaojczystych. Konieczność penetracji literatury obcojęzycznej, długotrwałe kwerendy w placówkach bibliotecznych i archiwalnych oddalonych

od uczelni macierzystej – wszystko to sprawia, że grono badaczy, którzy decydują się na zmierzenie z tego typu wyzwaniem, nie jest duże, osoby te są wyjątkowo cenione w środowisku historycznym. Powtórzę, że w polskiej i francuskiej historiografii tematyka podejmowana przez Tomasza Schramma była słabo obecna, więc i tę okoliczność przy próbie charakterystyki dorobku należy brać pod uwagę.

Niewielu badaczy decyduje się na zmierzenie z zadaniem syntetycznego opracowania jakiegoś większego fragmentu dziejów. W 1999 roku ukazała się *Historia Powszechna. Wiek XX*, którą Tomasz Schramm przygotował w ramach serii „Zrozumieć dzieje”. To cenne przedsięwzięcie wydawnicze doczekało się już wznowienia. Nic dziwnego, gdyż to pozycja popularna nie tylko wśród studentów.

Profesor Tomasz Schramm miał szansę zostać autorem jednej z części kultowej już dziś serii wydawniczej zatytułowanej „Dzieje narodu i państwa polskiego”. Kolejne zeszyty tego dzieła zaczęły się ukazywać od 1987 roku. Wśród autorów znajdowali się między innymi Stefan Kieniewicz, Gerard Labuda czy Henryk Samsonowicz. Pamiętam jak dziś, gdy jako asystent w tutejszym Instytucie Historii z niecierpliwością czekałem na ukazanie się następnych tomów. Przez 12 lat udało mi się zgromadzić komplet. Tomasz Schramm przygotowaną przez siebie część wydał w 1989 roku, nosi ona tytuł *Wygrać Polskę. 1914–1918*. Jest to świetne, przystępnie napisane opracowanie poświęcone ziemiom polskim i sprawie polskiej w latach Wielkiej Wojny. Dodatkowy walor zarówno tej, jak i innych części serii wydawniczej wynika

z zamieszczenia obok opisu, także cennego, często unikatowego materiału ilustracyjnego.

Spośród innych publikacji Tomasza Schramma warto wymienić tekst zatytułowany *Podziały Europy w XX wieku*, zamieszczony w wydanym w 2014 roku trzecim tomie, znanego nie tylko w Polsce, zbioru *Cywilizacja europejska*. Wiem, że Doktor Honorowy bardzo sobie ceni także swój udział, jako redaktora, w przygotowaniu w ostatnich miesiącach dwóch kolejnych „polskich numerów” francuskiego kwartalnika „Guerres mondiales et conflits contemporains”. Dzięki tej inicjatywie do francuskojęzycznej literatury naukowej został wprowadzony obszerny materiał, w którym ukazano losy Polski w czasie trzech wojen światowych: pierwszej, drugiej i „zimnej”.

Tomasz Schramm zajął się także badaniem wybranych wątków z dziejów swojej macierzystej uczelni – Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wśród tekstów o Uniwersytecie znajduje się między innymi starannie zredagowany przez Niego *Poczet rektorów Almae Matris Posnaniensis*. Pozycja ta ukazała się w 2004 roku.

W dorobku Tomasza Schramma znajdujemy liczne aktywności wynikające z Jego czynnego uczestnictwa w dużych, prestiżowych konferencjach naukowych. Na spotkaniach tego typu, organizowanych na przykład we Francji, wystąpienia niejednokrotnie dotyczyły spraw polskich, w ten sposób Doktor Honorowy przyczyniał się do pogłębiania poza granicami wiedzy o historii naszego kraju. Organizatorem inicjatyw konferencyjnych był też sam Tomasz Schramm, niektóre miały charakter spotkań

międzynarodowych. Wspomnieć trzeba, że z udziałem Doktora Honorowego powodem zakończyły się zabiegi poznańskiego środowiska historycznego, by w 2020 roku zorganizować XXIII Międzynarodowy Kongres Nauk Historycznych. Decyzja w tej sprawie zapadła w sierpniu 2015 roku w Jinan w Chinach na XXII Kongresie. W skład delegacji poznańskiej w Chinach weszli trzej pracownicy Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, wśród nich Profesor Tomasz Schramm.

Muszę jeszcze zwrócić uwagę na ważną cechę twórczości naukowej Tomasza Schramma, mianowicie na sposób zapisu czynionych ustaleń. Każdy, kto zetknął się z Jego publikacjami, od razu zauważy, że charakteryzuje je wysoka kultura języka, nienaganny styl, precyzja, wyrafinowanie (w pozytywnym tego słowa znaczeniu) w przekazywaniu myśli. To zresztą cechy nie tylko języka pisanego, ale i mówionego. Biorąc pod uwagę, że wśród dotychczasowych doktorów honorowych naszej Uczelni silnie reprezentowani są wybitni historycy, ale i mistrzowie pióra – poeci i pisarze, niewątpliwie Tomasz Schramm jest postacią wyjątkowo do tego grona pasującą. Pisarstwo naukowe Profesora Tomasza Schramma, co dla historyka jest niezwykle ważne, charakteryzuje się doskonałym warsztatem, dojrzałością i jasnością wykładu.

Na wybory dokonywane przez młodych uczonych przemożny wpływ mają mistrzowie, pod których okiem, szczególnie początkowo, się rozwijają. Tomasz Schramm miał niezwykle szczęście, ponieważ już na etapie przygotowywania pracy magisterskiej trafił do – można powiedzieć – mistrza nad mistrzami,

cieszącego się niezwykle prestiżem w środowisku historycznym śp. profesora Janusza Pajewskiego. Ten wybitny znawca historii powszechnej i Polski XIX i XX wieku niewątpliwie wywarł silny wpływ na swojego wychowanka, co przejawiało się chociażby w podjęciu tematyki badawczej, która Jemu samemu była bardzo bliska. Nie ukrywam, że również dla mnie profesor Janusz Pajewski był i jest postacią, do której od lat się odwołuję jako do badacza i człowieka nieprzeciętnego, nie tylko ze względu na dokonania naukowe, ale i posiadane cechy charakteru. Wiele osób z kieleckiego środowiska historycznego dobrze pamięta wizytę profesora Janusza Pajewskiego w Kielcach w kwietniu 1998 roku, profesor miał wówczas 91 lat. Spotkał się z pracownikami Instytutu Historii. Miałem przyjemność towarzyszyć profesorowi w wycieczce do Oblęgorka, dokąd wybrał się wraz z córką Aleksandrą. Pamiętam, że przez całą drogę bardzo szczegółowo omawialiśmy jedną z najnowszych publikacji profesora: edycję pamiętnika księżnej Zdzisławowej Lubomirskiej. Jak wspomniałem, profesor miał wówczas 91 lat...

Mówiąc o drodze naukowej każdego nauczyciela akademickiego, z obowiązku należy podać kilka dat rozpoczynających jej nowe etapy. Tomasz Schramm obronił doktorat w 1977 roku, mając niespełna 28 lat; kolejny etap – habilitację, uzyskał w 1988 roku, tytuł profesora otrzymał w 1999 roku. Wszystkie procedury związane z wymienionymi awansami zostały przeprowadzone na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

W tej, z oczywistych względów, najobszerniejszej części mojego wystąpienia chciałbym jeszcze wspomnieć o dotychczasowym

zaangażowaniu organizacyjnym Doktora Honorowego w Jego macierzystej uczelni, to znaczy na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Tomasz Schramm przez wiele lat pełnił między innymi funkcję wicedyrektora Instytutu Historii i – co nie może dziwić – także prodziekana Wydziału. Dlaczego nie powinno nas to dziwić? Otóż chociażby dlatego, że w rodzinie Schrammów pełnienie funkcji dziekana lub prodziekana jest po prostu tradycją – z obowiązkami tymi wcześniej zmierzli się już przecież Jego pradziadek, dziadek i ojciec.

Czcigodny Doktor ma w swoim życiorysie także aktywny udział i w innych uniwersyteckich strukturach. Wspomnieć tu trzeba chociażby o członkostwie w Senacie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w trudnym okresie lat osiemdziesiątych ubiegłego stulecia. Dzisiejszy Doktor Honorowy był senatorem jako jeden z tak zwanych p.p.n.-ów, czyli pomocniczych pracowników nauki. Grupa ta stanowiła w ówczesnym Senacie silny element opozycji. Dodać można, że na przełomie 1989/1990 roku, gdy w Poznaniu powstał Uniwersytecki Komitet Obywatelski, Tomasz Schramm wszedł w jego skład, obejmując funkcję sekretarza. Doktor Honorowy już drugą kadencję (od 2008 roku) pełni na swojej uczelni obowiązki przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich.

Czcigodny Doktor ma liczne osiągnięcia naukowe, ale także sukcesy dydaktyczne. Wypromował dużą grupę magistrów i doktorów, wśród Jego wychowanków znajdują się osoby, które stały się samodzielnymi pracownikami nauki. Aktywność dydaktyczną Tomasz Schramm realizował nie tylko na terenie uczelni ma-

cierzystej, prowadził wykłady również w zagranicznych ośrodkach akademickich, w tym między innymi na paryskiej Sorbonie i na Uniwersytecie Marca Blocha w Strasburgu.

Udział w pracach ciał przedstawicielskich środowiska naukowego, aktywność społeczna

W polskim środowisku naukowym niezwykle cenioną aktywnością jest pełnienie obowiązków członka Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych. Praktyka pokazuje, że wybrana może zostać tylko ta osoba, która cieszy się w poszczególnych ośrodkach akademickich dużym autorytetem naukowym i zaufaniem. Czcigodny Doktor został członkiem Centralnej Komisji w 2013 roku i pracuje w Sekcji I: Nauk Humanistycznych i Społecznych. Profesor Tomasz Schramm decyzją Centralnej Komisji w ostatnich latach kilka razy uczestniczył w prowadzonych na Wydziale Humanistycznym naszej Uczelni postępowaniach habilitacyjnych, pełniąc obowiązki przewodniczącego Komisji.

Niespełna dwa miesiące temu, 21 stycznia 2016 roku, Czcigodnemu Doktorowi powierzono bardzo zaszczytną i odpowiedzialną funkcję przewodniczącego Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk. Miałem przyjemność brać udział w posiedzeniu Komitetu, podczas którego dokonany został ten wybór. Warto podkreślić, że nowy przewodniczący otrzymał poparcie wszystkich uczestniczących w głosowaniu.

Tomasz Schramm brał i bierze aktywny udział w pracach najważniejszego dla polskich historyków stowarzyszenia nauko-

wego, jakim jest istniejące od końca XIX wieku Polskie Towarzystwo Historyczne. Należy do niego od 1988 roku, pełniąc w organizacji ważne funkcje. W latach 2000–2006 był prezesem poznańskiego oddziału Towarzystwa, od 2004 roku do dziś jest członkiem Zarządu Głównego PTH. Trzeba wspomnieć o udziale Czcigodnego Doktora także w pracach międzynarodowych towarzystw naukowych, w jednym z nich w Międzynarodowym Towarzystwie Historii Współczesnej Europy (Association Internationale d’Histoire Contemporaine de l’Europe), do którego należy od 1984 roku, od wielu lat pełni funkcję wiceprzewodniczącego. Obecnie Towarzystwem kieruje Brytyjczyk (profesor Uniwersytetu w Cambridge), sekretarzem generalnym jest Francuz.

W tym miejscu chciałbym wspomnieć jeszcze o innej ważnej funkcji pełnionej przez Czcigodnego Doktora – zaszczytnej, sprawowanej od 2006 roku funkcji konsula honorowego Republiki Francuskiej w Poznaniu. Fakt, że konsulem honorowym jest historyk świetnie znający nie tylko Francję współczesną, ale i dzieje tego kraju, z pewnością daje Tomaszowi Schrammowi duże dodatkowe możliwości działania.

Profesor Tomasz Schramm za swą działalność naukową, organizacyjną, a także aktywność społeczną był wielokrotnie wyróżniany. Wszystkich nagród nie będę wymieniał, wspomnę tylko o tym, że postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 29 września 2011 roku otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Czcigodny Doktor został też Kawalerem Orderu Palm Akademickich. To najstarsze cywilne odznaczenie francu-

skie zostało ustanowione na początku XIX wieku przez Napoleona.

Pasje i zainteresowania

Omówienie tego obszaru mogłoby stanowić oddzielną, obszerną opowieść. Tym, czym Tomasz Schramm zajmował się poza pracą naukowo-dydaktyczną, można byłoby obdzielić kilka, a może kilkanaście życiorysów... W dodatku życiorysów osób wyjątkowo aktywnych. W przygotowanym przez Tomasza Schramma curriculum vitae, do którego miałem dostęp, w części „Zainteresowania pozazawodowe” znalazłem tylko jedno zdanie: „Podróże eksploracyjne w regiony polarne i górskie, zwiedzanie świata, opera, bridż”. Za tymi suchymi informacjami kryją się dokonania, które z pewnością zaskoczą większość słuchających te słowa. Tomasz Schramm uczestniczył w siedmiu wyprawach eksploracyjnych na Spitsbergen, w wyprawie alpinistycznej w góry Darwazu Afgańskiego, w wyprawie na lodowce Patagonii. Dysponowałem bardziej szczegółowymi opisami poszczególnych ekspedycji. Pierwszą wyprawę na Spitsbergen odbył w 1973 roku, miał wówczas 24 lata. Plonem kolejnego wyjazdu w 1977 roku było 14 wejść na miejscowe szczyty, Tomasz Schramm dokonał trzech wejść, w tym dwa na szczyty dziewicze. Podczas kolejnej wyprawy zorganizowanej w 1980 i kontynuowanej w 1983 roku grupa, w której skład wchodził Tomasz Schramm, po raz pierwszy w historii opłynęła Spitsbergen małymi łodziami z przyczepnymi silnikami. Łącznie długość przebytej morzem drogi wynosiła 2800 km.

Duża część wypraw, w których uczestniczył Tomasz Schramm, została zorganizowana przez Jego ojca Ryszarda. Ten po opublikowaniu w jednym z austriackich pism sprawozdania z eksploatacji gór Afganistanu, w której brał udział także Tomasz, został zaproszony przez The Explorers Club do członkostwa w organizacji. Było to drugie w historii zaproszenie skierowane do osoby pochodzącej zza „żelaznej kurtyny”. Członkiem Klubu po pewnym czasie (w 1998 roku) został zresztą i Tomasz Schramm.

Ekstremalne wyzwania Tomasz Schramm łączy z innymi pasjami. Wcześniej wspomniałem o zainteresowaniach muzyką poważną, także bridżem. Bridż, dość silnie obecny w życiu Pana Profesora już w czasach licealnych, był ważnym elementem niektórych spotkań towarzyskich, także chociażby urozmaiceniem licznych podróży po Europie, jakie rodzina Schrammów (ojciec, matka, córka i syn – czyli Tomasz) odbywała w latach siedemdziesiątych własnym samochodem. Pasje muzyczne Tomasz Schramm, przynajmniej częściowo, odziedziczył być może po pradziadku Julianie, który poza tym, że był naukowcem, jak czytamy w *Polskim Słowniku Biograficznym*, był także „utalentowanym pianistą i śpiewakiem”. Wśród szczególnie cenionych przez Czcigodnego Doktora kompozytorów niewątpliwie ważne miejsce zajmuje Ryszard Wagner. W swoim środowisku Tomasz Schramm znany jest również z innych upodobań. Jest fanem sportowych kabrioletów, takimi samochodami na ogół się też przemieszcza. Tego oczywiście nie wiem, ale nie można wykluczyć, że kabriolety ułatwiają Mu kontakt z przyrodą, dają poczucie większej swobody, są skromną namiastką tego, co można

odczuwać chociażby przy obcowaniu z bezgranicznymi przestrzeniami obszarów polarnych.

Kończąc laudację, chciałbym jeszcze dodatkowo zwrócić uwagę na kilka cech charakteru Dostojnego Doktora. Pozwoli to z pewnością słuchaczom na Jego lepsze poznanie. Tomasz Schramm, jak twierdzą osoby, które znają Go od lat, jest trwały w przyjaźniach, stąd grono Jego przyjaciół jest dość liczne; ma duże poczucie humoru; jest odpowiedzialny i nie stroni od poświęceń, co ma wyjątkowe znaczenie choćby podczas zbiorowych wypraw, gdzie wzajemne wsparcie jest niezbędne. Pana Profesora cechuje wysokiej próby kultura osobista, w swoich ocenach jest sprawiedliwy i obiektywny. Tomasz Schramm wyraźnie unika zaszczytów, ma duży dystans do różnego rodzaju honorów. Jeżeli mimo to jednak go spotykają, swoje zachowanie definiuje jako przyjmowanie roli surfera, który „bez większego własnego udziału daje się nieść fali czy też kolejnym falom”. Z całą pewnością na postawy i zachowania Czcigodnego Doktora silny wpływ wywarło wychowanie rodzinne, jak się wydaje, niemałe znaczenie miały także doświadczenia zdobyte podczas realizacji pozazawodowych pasji. Twarda szkoła życia, jaką przeszedł Tomasz Schramm podczas wypraw, pokora wobec sił przyrody – niewątpliwie każą Mu patrzeć na otaczającą rzeczywistość z pewnym dystansem. Realizując wspomniane dodatkowe pasje, Pan Profesor z dużym sukcesem osiągał wyznaczone cele na drodze rozwoju naukowego. Szybko stał się autorytetem naukowym zarówno w kraju, jak i za granicą, szczególnie na terenie Francji, której dziejom poświęcił dużą część swoich publikacji. Od lat jest także

osobą silnie angażującą się w działalność różnego rodzaju struktur funkcjonujących w ramach środowiska historycznego.

Panie Profesorze, Czcigodny Doktorze Honorowy, stał się Pan częścią kieleckiego środowiska uniwersyteckiego, bardzo ważną częścią. Serdecznie Pana witamy w naszym gronie!

prof. zw. dr hab. Marek Przeniosło

Opinia

o dorobku naukowym, organizacyjnym i dydaktycznym

prof. zw. dr. hab. Tomasza Schramma w związku z wnioskiem

Rady Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego

w Kielcach o nadanie Mu tytułu doktora honoris causa

Podjmując się oceny dorobku naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego Profesora Tomasza Schramma, stwierdziłem, że będzie temu przyświecało motto zaczerpnięte z wydanej przed 10 laty antologii tekstów o społeczeństwie Wielkopolski z drugiej połowy XIX i XX wieku zatytułowanej *Etos Wielkopolan*, które brzmi: „Poznaniak już w rozmaitych znajdował się okolicznościach i zawsze dawał dowód swej dojrzałości obywatelskiej”.

Profesor Tomasz Schramm uosabia wszystkie pozytywne cechy Wielkopolanina takie jak pracowitość, sumienność, wierność ideałom wyniesionym z domu rodzinnego, obiektywizm w badaniach naukowych i zarazem dociekliwość. W cytowanej już antologii znalazło się też stwierdzenie „eleganckiego staruszka”, że „Etos to, proszę Pana, u nas był przed wojną, przyszła komuna to i taki sam jest tutaj bałagan jak wszędzie”. Otóż nie. Dzięki takim osobom jak Profesor Tomasz Schramm mogę jednoznacznie stwierdzić, że etos Wielkopolan istnieje, a Jego życiorys niewątpliwie to potwierdza.

Tomasz Schramm urodził się w 1949 roku w rodzinie poznńskiego profesora biologii Ryszarda, znanego nie tylko z do-

konań naukowych, ale również z zamiłowania do tatarnictwa. Rocznik 1949, podobnie jak kilka poprzednich i kilka następnym, przeszedł w swoim życiu i edukacji drogę charakterystyczną dla PRL-u, kiedy to utrzymanie niezależności światopoglądowej i własnego oglądu otaczającej rzeczywistości było trudne, ale nie niemożliwe. Tomasz Schramm zdobył solidne wykształcenie, zgodne z poznańską tradycją. Świadectwo dojrzałości otrzymał w I Liceum Ogólnokształcącym im. Karola Marcinkowskiego, gdzie akurat prowadzono klasę z językiem francuskim jako wykładowym. Szkoła średnia dała Tomaszowi Schrammowi nie tylko znakomitą znajomość języka, ale również kultury kraju nad Sekwaną i Loarą. Studia historyczne odbył na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza, gdzie miał możliwość słuchania wykładów tak znakomitych luminarzy polskiej nauki historycznej jak Henryk Łowmiański, Gerard Labuda, Brygida Kürbisówna, Jerzy Topolski, Witold Jakóbczyk, Janusz Pajewski, Antoni Czubiński, Czesław Łuczak czy Jerzy Strzelczyk, i kształtowania swoich zainteresowań oraz pasji badawczych. Wybrał historię polityczną XIX i XX wieku, skupiając się na dziejach powszechnych i na stosunkach polsko-francuskich. Jego mentorem od seminarium magisterskiego stał się profesor Janusz Pajewski. Profesor Schramm należy do grona jego uczniów, w którym relacja uczeń – mistrz daleko odbiegała od powszechnie obowiązujących. Profesor Schramm ukończył studia historyczne w 1971 roku. Przedstawił pracę magisterską zatytułowaną „Dyplomacja francuska w przededniu I wojny światowej (28 VI – 4 VIII 1914)”. W 1977 roku uzyskał sto-

pień doktora na podstawie rozprawy na temat dyskusji w gronie francuskich historyków o genezie I wojny światowej. Kilka lat później (w 1984 roku) ukazała się ona drukiem nakładem Wydawnictwa Naukowego UAM. Profesor wykorzystał w niej owoce swojego pobytu badawczego we Francji w latach 1979–1980. We wstępie z wrodzoną skromnością napisał, że praca ma charakter cząstkowy, ukazuje bowiem tylko przegląd historiografii francuskiej. Wydaje się, że Autor podjął ważki temat i pokazał, że historiografia francuska, obok niemieckiej, wносиła najwięcej do dyskusji historiograficznej o przyczynach wybuchu I wojny światowej. Monografia ta do dzisiaj stanowi poważne osiągnięcie w dorobku nad dziejami historiografii nie tylko francuskiej, ale i powszechnej. Zaletą tej pracy była odwaga wartościowania dorobku historiografii francuskiej. Za najbardziej cenne naukowo i najbliższe prawdzie historycznej uznane zostały te, które budowały obraz przeszłości oparty na wszechstronnej analizie źródeł, pozwalającej na zgromadzenie dużej liczby interesujących informacji, a zarazem układającej te informacje w logiczną narrację historyczną.

Pozycję naukową Profesora Schramma ugruntowały dwie prace. Pierwsza, która przyniosła Mu stopień doktora habilitowanego, to monografia pokazująca francuskie misje wojskowe w państwach Europy Środkowej w latach 1919–1938, opublikowana w Poznaniu w 1987 roku, druga zaś wydana w serii „Dzieje narodu i państwa polskiego” to *Wygrać Polskę. 1914–1918* (Warszawa 1989). W pierwszej z nich Autor pokazał aktywną rolę Francji w kształtowaniu realiów ładu międzynarodowego

w okresie międzywojnia. Francuzi byli obecni w siedmiu krajach europejskich: w Polsce (tej misji Autor poświęcił połowę swej pracy), w Czechosłowacji, w Finlandii, na Litwie, na Łotwie, w Estonii i w Grecji. Francja była także zainteresowana Rumunią i Jugosławią, ale w tych krajach francuskie misje wojskowe z różnych przyczyn, wynikających głównie z analizy sytuacji geograficzno-polityczno-militarnej, się nie znalazły. Bardzo trafny i mający znaczenie ogólnodziejowe wydaje się być wniosek, jaki Profesor Schramm wyciągnął z analizy sytuacji w zakończeniu pracy: „Pierwsza wojna światowa zniszczyła dawną Europę. Na jej miejsce wyłoniła się nowa – z nowymi państwami narodowymi (...) po wojnie, która miała położyć kres wojnom, nastął pokój, który miał położyć kres pokojowi”. Natomiast w pracy *Wygrać Polskę* Profesor Schramm jeszcze raz pokazał, jak doskonale orientuje się w dziejach powszechnych oglądanych często z perspektywy francuskiej i potrafi wpisać w nie dzieje polskiego narodu i polskiej państwowości. Praca ta ze względu na popularyzatorski charakter pokazała, jak solidne badania historyczne oparte na źródłach i erudycji Autora mogą trafić do szerszego kręgu odbiorców. W tym miejscu należy też wspomnieć, że historia Polski jest często obecna we francuskojęzycznych publikacjach Profesora i te rozprawy wskazują na Jego doskonałą orientację w dziejach zwłaszcza Drugiej Rzeczypospolitej.

Dużym wkładem Profesora Schramma w kształtowanie wiedzy historycznej nie tylko studentów, ale również szerszego grona miłośników historii stała się synteza dziejów XX stule-

cia zatytułowana *Historia powszechna. Wiek XX* wydana w serii „Zrozumieć dzieje”. Warto zwrócić uwagę, że dla Autora XX wiek trwał od 1914 do 1991 roku. Książka jest dobrym przykładem syntetycznego wykładu historii powszechniej, w której nie zabrakło wplatania elementów historii narodowej, i jednocześnie przykładem wysokich walorów warsztatu pisarskiego Autora, który potrafił zhierarchizować ważność różnych wydarzeń i dokonać oceny ich wpływu na dzieje powszechne.

W kilku rozprawach publikowanych w czasopiśmie historycznych w tomach zbiorowych Profesor Schramm nie unikał oceny wydarzeń powszechnych i starał się określić wpływ niektórych państw, głównie Francji i Niemiec, na bieg dziejów Europy lub świata. Jeden z artykułów napisany wspólnie z profesorem Pajewskim zatytułowany *Apogeum i schyłek Europy* niemal nawiązuje do *Zmierzchu cywilizacji Zachodu* Oswalda Spenglera czy *Zderzenia cywilizacji* Samuela Huntingtona. Do tego nurtu odwołuje się pośrednio także redagowana przez Profesora wspólnie z Carole Fink i Frankiem Hadlerem praca poświęcona spojrzeniu na 1956 rok z perspektywy europejskiej i globalnej. Ten nurt refleksji ogólnej zachowany został także w opracowaniu zbiorowym poświęconym formowaniu się i dezintegracji państw europejskich w XX wieku, zredagowanym wspólnie z A. Fleury, F. Knippingiem i D. Kovacem i wydanym w Brukseli w 2012 roku.

Zainteresowanie dziejami powszechnymi sprawiło, że Profesor Schramm skierował się także ku problemom narodowościowym Europy Środkowo-Wschodniej w XIX i XX wieku, co przy-

niosło owoc w postaci zbiorowego opracowania poświęconego temu zagadnieniu.

Ważne miejsce na liście historycznych zainteresowań Profesora Schramma zajmuje historia jego własnego Uniwersytetu. Pisał o różnych etapach dziejów Alma Mater Posnaniensis, jest redaktorem i współautorem *Poczetu rektorów Almae Matris Posnaniensis* oraz współautorem (razem z Aleksandrą Kosicką-Pajewską) biografii (biogramu) swego nauczyciela i mistrza profesora Janusza Pajewskiego.

Pozycję naukową Profesora Schramma w świecie europejskiej nauki historycznej wyznaczają również profesury gościnne na uniwersytetach francuskich (Université de Paris VII Denis Diderot, Université Paris I Pantheon-Sorbonne, Uniwersytet Marca Blocha w Strasburgu i Université de Neuchâtel). Duży wpływ na rozwój kariery naukowej Profesora Schramma wywarła współpraca z INALCO (Institut National des Langues et Civilisations Orientales) i nawiązanie naukowych kontaktów z profesorem Georgesem Castellaną. Zostały one potem rozszerzone na całe środowisko historyków poznańskich. Kontakty Profesora Schramma z profesorem Georgesem-Henrim Soutou i z uniwersytetami francuskimi zaowocowały z kolei wspólną pracą całego młodszego kręgu badaczy historii Francji w Polsce z historykami francuskimi. Częściowo realizowano ją w ramach programu Socrates-Erasmus. Warto podkreślić również, że Profesor Schramm krytycznie reagował na polonofobiczny nurt naukowy i dydaktyczny na jednym z uniwersytetów paryskich.

W kraju pozycję Profesora Schramma wyznaczała natomiast przynależność do różnych towarzystw naukowych. Od 1988 roku Profesor jest członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego. W latach 2000–2006 był przewodniczącym oddziału Poznańskiego PTH, a od 2004 roku jest członkiem Zarządu Głównego i członkiem Prezydium ZG PTH. Odgrywa ważną rolę w pracach PTH, podejmując się rozwiązywania różnych problemów; w przygotowaniach do dwóch Powszechnych Zjazdów Historyków Polskich w Olsztynie w 2009 roku i w Szczecinie 2014 roku był jedną z osób, które znacząco wpłynęły na program naukowy tych spotkań. Jest również członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Z organizacji międzynarodowych, które zaszczyliły możliwością członkostwa Profesora Schramma, należy wymienić Association Internationale d’Histoire Contemporaine de l’Europe (członkiem jest od 1984 roku, od 1990 roku członkiem zarządu, a od 2000 wiceprzewodniczącym tego Towarzystwa). Polskie środowisko historyczne w uznaniu rzetelności naukowej i wierności zasadom etycznym świata akademickiego powierzyło Profesorowi Schrammowi mandat w Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych.

W macierzystej uczelni Profesor Schramm dał się poznać jako człowiek niestroniący od pracy organizacyjnej i wykazujący na tym polu niemały talent. W latach 1984–1987 i 1996–2008 był wicedyrektorem Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. W latach 1990–1996 Rada Wydziału Historycznego powierzyła mu funkcję prodziekana Wydziału. Ponad-

to w 2008 roku został przewodniczącym Komisji Dyscyplinarnej do Spraw Nauczycieli Akademickich. Środowisko akademickie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, darząc Profesora ogromnym zaufaniem i znając jego postawę z lat osiemdziesiątych, kiedy był zaangażowany w działalność opozycyjną, powołało go na członka trzyosobowej komisji historycznej, która badała stopień inwigilacji poznańskiego środowiska uniwersyteckiego przez Służbę Bezpieczeństwa. Profesor Schramm był mocno zaangażowany w polskie przemiany demokratyczne na początku lat dziewięćdziesiątych, co znalazło wyraz w pracach Uniwersyteckiego Komitetu Obywatelskiego.

Zasługi na polu badań historycznych i w propagowaniu języka i kultury francuskiej w Polsce zostały docenione i od 2006 roku Dostojny Doktor jest konsulem honorowym Republiki Francuskiej w Poznaniu. Ten zaszczyt spotkał Profesora w uznaniu jego wcześniejszej aktywności na polu kontaktów z Francją. Rząd francuski, doceniając Jego dokonania, nadał Mu tytuł Kawalera Orderu Palm Akademickich, najstarszego odznaczenia cywilnego ustanowionego jeszcze przez Napoleona w XIX stuleciu. Aktywność w szerzeniu kultury francuskiej widoczna jest we współpracy z Alliance Francaise i w prowadzeniu Domu Bretanii. Ta ostatnia instytucja stała się dzięki inicjatywie konsula honorowego Francji Tomasza Schramma miejscem spotkań z okazji francuskich świąt narodowych. Dom Bretanii jest również miejscem ciekawych spotkań i dyskusji uczonych polskich i przede wszystkim francuskich z szerszą publicznością. Profesor

Schramm również bierze czynny udział w komentowaniu wydarzeń kulturalnych związanych z Francją.

W parze z osiągnięciami naukowymi Profesora Schramma idą Jego inne zainteresowania. Należy do ludzi, którzy sporo czasu poświęcają na podróże eksploracyjne, zwłaszcza w regiony polarne i górskie. Nie stroni jednak także od turystycznych eskapad w inne atrakcyjne regiony Polski. Jeśli wierzyć przyjacielom Profesora, Jego ulubionym miejscem wypraw był Spisz.

Wydaje się, że jednak pierwsze miejsce w pozanaukowym życiu Dostojnego Doktora zajmuje muzyka poważna. Jest Jej wielkim znawcą. Potrafi łączyć wyjazdy naukowe z uczestnictwem w koncertach i zwiedzaniem miejsc życia wielkich kompozytorów (na przykład Wagnera).

Powyższy przegląd dokonań naukowych i organizacyjnych Profesora Schramma skłania do wniosku, że jest On człowiekiem i badaczem nietuzinkowym, mistrzem i autorytetem nie tylko na polu badań nad dziejami XIX i XX wieku, ale również organizacji nauki, na niwie kulturalno-społecznej. Swoim życiorysem potwierdził ogromną solidność i obiektywność naukową. W ocenie dokonań naukowych polskich historyków jest zdecydowanym przeciwnikiem drogi na skróty i miałości w dociekaniach badawczych.

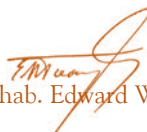
Podsumowując, pragnę podkreślić, że Profesor Tomasz Schramm jest autorem nie tylko epokowych prac, ale że Jego życie ukształtowała historia. Odwdzięcza się jej, tj. historii, tym samym i też ją kształtuje i wpływa na świadomość historyczną

wielu Polaków oraz pokazuje powszechnodziejowe uwarunkowania losów polskich i francuskich.

Zatem wniosek Rady Wydziału Humanistycznego o nadanie Profesorowi Tomaszowi Schrammowi tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego uważam za w pełni uzasadniony.

Szczecin, 15 września 2015 roku

prof. zw. dr hab. Edward Włodarczyk

Opinia

o dorobku naukowym i organizacyjnym prof. zw. dr. hab.

Tomasza Schramma w związku z procedurą o nadanie Mu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Profesor Tomasz Schramm jest znakomitym reprezentantem poznańskiej szkoły historycznej. W jego dorobku odnajdujemy te wszystkie dobre i piękne cechy, które charakteryzują poznańskie środowisko. Jest uczniem profesora Janusza Pajewskiego, strażnikiem i kontynuatorem jego dziedzictwa. Zrozumiałe zatem, że zainteresowania badawcze Tomasza Schramma koncentrowały się na dziejach powszechnych XIX i XX wieku, w tym na historii politycznej i dziejach dyplomacji. Podobnie jak wybitny poprzednik, Tomasz Schramm uważał relacje polsko-francuskie za kluczowe dla zrozumienia fenomenu odrodzenia Polski w 1918 roku. Cenił Francję i francuską historiografię, czego świadectwem są dwie prace: doktorska i habilitacyjna. *Historycy francuscy o genezie Wielkiej Wojny* – to rozprawa doktorska, która ujrzała światło dzienne w 1984 roku, a *Francuskie misje wojskowe w państwach Europy Środkowej 1919–1938* – to praca habilitacyjna, której debiut wydawniczy przypadł na 1987 rok.

Tomasz Schramm twórczo rozwijał tematy badawcze podejmowane przez Janusza Pajewskiego. Sięgał do nowych źródeł,

wykorzystywał zdobycze współczesnej historiografii, czerpał z dorobku historii kulturowej i historii społecznej.

W przeciwieństwie do profesora Pajewskiego, Profesor Schramm lepiej się czuje w krótkich formach intelektualnej ekspresji niż w obszernych dziełach. Gdy Pajewski wydawał wielostronicowe, pełne szczegółów dzieła, to Schramm publikował prace mniejsze pod względem gabarytowym, ale bogate w przemyślenia i refleksje, skonstruowane z inżynierską biegłością. Dwa wybitne dzieła krótkiej formy pojawiły się w wydawnictwach seryjnych. W 1989 roku w serii „Dzieje narodu i państwa polskiego” ukazała się praca *Wygrać Polskę. 1914–1918*. Autorowi należy gratulować doskonałego tytułu i momentu wydania, gdyż 80 lat po odzyskaniu niepodległości, w 1989 roku, Polska znów stała się wolna i suwerenna. *Wygrać Polskę* stała się ulubioną lekturą wielu czytelników. Wielka szkoda, że nie przygotowano jej wersji obcojęzycznych. Podobne zalety ma kolejna książka opublikowana w 1999 roku w serii „Zrozumieć dzieje”, zatytułowana *Historia Powszechna. Wiek XX*, która jest udaną syntezą tego, co było charakterystyczne dla tej epoki. Jest zgrabnie zredagowana i przystępnie napisana. W tej serii prac należy umieścić *Tożsamość Europy a chrześcijaństwo*. Perfekcyjny warsztat historyka i dobre pióro gwarantowały sukces czytelniczy.

W ostatnich kilkunastu latach Profesor Tomasz Schramm koncentruje się na udziale w międzynarodowym życiu naukowym, zwłaszcza na relacjach z uczonymi frankofońskimi. Przewodniczy panelom, sympozjom, sesjom. Moderuje oraz redaguje teksty i wciąż współpracuje z ośrodkami zagranicznymi, dobrze

prezentując polską historiografię i dzieje Polski w szerokim kontekście powszechnym. Od 2000 roku jest wiceprzewodniczącym Association Internationale d'Histoire Contemporaine de l'Europe, a od 2006 roku konsulem honorowym Francji w Poznaniu. W 2010 roku został wybrany profesorem honorowym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej między innymi w uznaniu zasług dla dobrych relacji naukowych środowiska lubelskiego z badaczami francuskimi. W 2015 roku w chińskim Jinan został wybrany wiceprezydentem jednej ze światowych komisji, co należy uznać za wyróżnienie i znak zaufania do kwalifikacji naukowych Profesora. Jako członek poznańskiego Komitetu Organizacyjnego przyszłego Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych, który odbędzie się w 2020 roku, gościł w Jinan jako jego delegat, z sukcesem prezentując polską naukę historyczną, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza i Poznań oraz walczył przyczynił się do sukcesu środowiska poznańskiego.

Profesor Tomasz Schramm jest człowiekiem służby społecznej i pracy obywatelskiej Pro Publico Bono. Od 1993 roku bierze aktywny udział w pracach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, a od 1988 roku Polskiego Towarzystwa Historycznego. W latach 2000–2006 pełnił funkcję przewodniczącego Oddziału Poznańskiego PTH, był członkiem jego Prezydium, jest członkiem Zarządu Głównego PTH. Jego zasługi dla popularyzacji historii są trudne do przecenienia, a liczne inicjatywy podniosły znacząco poziom refleksji i pracy ruchu PTH. Pomysły Profesora są przemyślane i precyzyjne. Jeśli je prezentuje, to w tym celu, aby je realizować. Ma znaczący udział w powszechnych zjazdach

historyków polskich, a przygotowane przez Niego symposium na zjeździe PTH w Szczecinie zatytułowane „Jak Polacy przeżywali wojny światowe w XX wieku” należało do najwartościowszych z poznawczego punktu widzenia. Jako człowiek służby społecznej wykonywał wiele cennych działań na rzecz macierzystej uczelni, instytutu i wydziału, jak choćby na stanowisku wicedyrektora Instytutu Historii i prodziekana Wydziału Historycznego, jako współautor publikacji na temat dziejów uczelni poznańskiej. Społecznego zaufania dowodzi mianowanie Profesora Schramma członkiem komisji UAM badającej stopień i formy inwigilacji komunistycznej Służby Bezpieczeństwa w środowisku poznańskim.

Jako człowiek zaufania publicznego w 2013 roku został wybrany przez środowisko członkiem Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych. Wynikające z tego obowiązki traktuje odpowiedzialnie i sumiennie. Nie zawodzi. Jego kompetencje w zakresie relacji międzyludzkich, kultura osobista, wewnętrzny spokój, dążenie do obiektywizacji sądów zapewniają mu szacunek i poważanie rozmówców. Te cechy osobowości Profesora Schramma zapewniły mu uznanie kieleckiego środowiska naukowego historyków, skupionego przy Uniwersytecie Jana Kochanowskiego. Z pewnością to wszystko, a także punktualność i odwaga publiczna zapewniły mu sukcesy w poznawaniu tajemnic świata w charakterze polarnika i alpinisty. Sprawowanie funkcji wiceprzewodniczącego The Explorers Club jest też tego dowodem.

Wniosek Rady Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu
Jana Kochanowskiego w Kielcach o nadanie tytułu doktora
honoris causa Profesorowi Tomaszowi Schrammowi uważam za
w pełni uzasadniony.

Kraków, 9 września 2015 roku

prof. zw. dr hab. Andrzej Chwalba

Wniosek

do Rady Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu

Jana Kochanowskiego w Kielcach o nadanie prof. zw. dr. hab.

Tomaszowi Schrammowi tytułu doktora honoris causa

Zwracamy się do Rady Wydziału Humanistycznego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa prof. zw. dr. hab. Tomaszowi Schrammowi. Profesor Tomasz Schramm jest historykiem o niekwestionowanym dorobku, organizatorem życia naukowego, piastuje wiele ważnych funkcji w ramach struktur przedstawicielskich środowiska historycznego.

Tomasz Schramm urodził się w 1949 roku w Poznaniu, jego ojciec Ryszard był profesorem biochemii, znanym taternikiem i polarnikiem. Kariera naukowa Profesora Tomasza Schramma jest ściśle związana z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza, tu zdobywał kolejne stopnie i tytuł naukowy. Jest uczniem profesora Janusza Pajewskiego.

Profesor Tomasz Schramm legitymuje się wybitnym dorobkiem naukowym, jest przy tym osobą o niepodważalnym etosie naukowym. Zajmuje się głównie dziejami powszechnymi i Polski XX wieku. Wśród publikacji autorstwa Profesora Tomasza Schramma można wymienić między innymi prace: *Historycy francuscy o genezie Wielkiej Wojny* (1984), *Francuskie misje wojskowe w państwach Europy Środkowej 1919–1938* (1987), *Wygrać Polskę. 1914–1918* (1989), *Historia powszechna. Wiek XX* (1999).

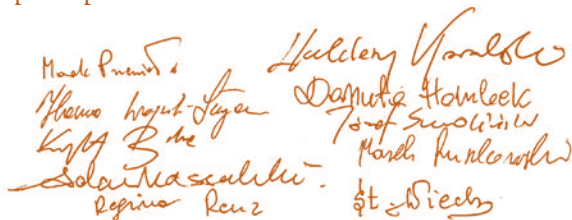
W 2013 roku Profesor Tomasz Schramm został wybrany przez środowisko członkiem Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych (kadencja 2013–2016). Jest także członkiem władz centralnych kilku prestiżowych towarzystw naukowych, krajowych i zagranicznych.

Profesor Tomasz Schramm uczestniczył w kilku wyprawach eksploracyjnych na Spitsbergen, w wyprawie alpinistycznej w góry Darwazu Afgańskiego, w wyprawie na lodowce Patagonii.

Tomasz Schramm jest profesorem honorowym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (2010). Od 2006 roku pełni funkcję konsula honorowego Republiki Francuskiej w Poznaniu. Otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, jest także Kawalerem Orderu Palm Akademickich, najstarszego cywilnego odznaczenia francuskiego.

Na recenzentów w przewodzie proponujemy: prof. zw. dr. hab. Andrzeja Chwałbę z Uniwersytetu Jagiellońskiego i prof. zw. dr. hab. Edwarda Włodarczyka z Uniwersytetu Szczecińskiego. Jako kandydata na laudatora zgłaszamy prof. zw. dr. hab. Marka Przeniosła z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Wniosek podpisali profesorowie:

Handwritten signatures of the proposers, including: Madeleine Prunier, Hanna Wojcik-Jagan, Krystyna B. the, Solange Mascallini, Regina Reuz, Haldeney V. and, Danuta Homleek, Prof. Szymon W., Marka Przeniosła, and St. Diech.

Kielce, 8 czerwca 2015 roku

Wniosek

Jego Magnificencji Rektora prof. zw. dr. hab. Jacka Semaniaka o nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach prof. zw. dr. hab. Tomaszowi Schrammowi, zgłoszony na posiedzeniu Senatu odbytym 26 listopada 2015 roku

Mam zaszczyt wnieść pod obrady Wysokiego Senatu wniosek o nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach Profesorowi Tomaszowi Schrammowi.

Tomasz Schramm to jeden z najwybitniejszych polskich historyków, intelektualista, mistrz wielu pokoleń adeptów Klio. Zainteresowania badawcze Tomasza Schramma koncentrują się wokół historii powszechnej, a w szczególności historii Francji od XVIII wieku do czasów współczesnych. Jest autorem licznych publikacji naukowych, między innymi monografii *Historycy francuscy o genezie Wielkiej Wojny* (1984) oraz *Francuskie misje wojskowe w państwach Europy Środkowej 1919–1938* (1987). Poza historią powszechną dorobek badawczy Doktora Honorowego wzbogaciły publikacje odnoszące się do historii Polski. Tomasz Schramm jest autorem jednej z części cenionej serii wydawniczej zatytułowanej „Dzieje narodu i państwa polskiego”.

Warto podkreślić, że liczne zasługi Profesora przynoszą Mu uznanie w postaci wielu wyróżnień, jak i członkostwa w prestiżowych organizacjach i towarzystwach naukowych. Profesor Tomasz Schramm jest członkiem Centralnej Komisji do Spraw Stopni

i Tytułów Naukowych, wieloletnim członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego. Od 2006 roku pełni zaszczytną funkcję konsula honorowego Republiki Francuskiej w Poznaniu.

Po raz kolejny w historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach nadajemy tytuł doktora honoris causa, tym razem wybitnemu historykowi w uznaniu Jego wyjątkowej działalności o uniwersalnym i humanistycznym znaczeniu.

REKTOR

prof. zw. dr hab. Jacek Semaniak

Wydawnictwo
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego
Kielce 2016

Uniwersytet
Jana Kochanowskiego
w Kielcach